

Često se koristi izraz „prirodne katastrofe“, no trebali bismo znati da postoje samo prirodne opasnosti koje ne moraju prerasti u katastrofe ukoliko informirano djelujemo na prepoznavanju i smanjenju rizika, smanjenju izloženosti i ranjivosti stanovništva, ističe se u priopćenju Ravnateljstva civilne zaštite. Međutim, od izuzetne je važnosti smanjivati rizike našim djelovanjem u skladu s prirodom, a ne protiv nje.

„Rješenja temeljena na prirodi moraju imati ključnu ulogu u upravljanju rizicima od katastrofa“, izjavila je posebna izaslanica Glavnog tajnika UN-a za smanjenje rizika od katastrofa te voditeljica istoimenog UN-ovog ureda, Mami Mizutori, u srpnju 2020. prilikom objave „Globalnog standarda za rješenja temeljena na prirodnim načelima“ u izdanju Međunarodnog saveza za očuvanje prirode i prirodnih bogatstava (IUCN), priopćilo je Ravnateljstvo civilne zaštite MUP-a RH.

Najveći rizici s kojima se čovječanstvo danas suočava povezani su s u pravo s okolišem – to su ekstremne vremenske prilike koje su uzrokovane klimatskim promjenama, gubitak biološke raznolikosti, ekološke katastrofe i pandemije. Degradirani ekosustavi dodatno pogoršavaju negativne učinke klimatskih promjena, a klimatske promjene posljedično uzrokuju daljnju degradaciju ekosustava. Stoga su ključna rješenja temeljena na prirodnim načelima (tzv. Nature-based Solutions – NbS, ili Ecosystem-based Solutions) koja mogu igrati važnu ulogu u smanjenju rizika od katastrofa („Eco-DRR“).

Najbrža rješenja najčešće su i najlošija

Kada se govori o preventivnim zahvatima u urbanom okolišu, Ravnateljstvo civilne zaštite ističe kako se najbrža rješenja, poput onih na splitskom Žnjanu i Katalinića brigu u svrhu prevencije odrona i erozije, ne bi smjela koristiti. Naime, na navedenim je lokacijama rizik od odrona spriječen mlaznim betoniranjem, tzv. torketiranjem, ali je istovremeno povećan pritisak na sustav odvodnje oborinskih voda budući da je ova površina izgubila svoje korisno svojstvo upijanja. Osim toga, ovaj splitski primjer predstavlja trajnu degradaciju prirodnog okoliša kojom se dodatno povećala i temperatura okoliša, odnosno učinak toplinskih otoka. Ulaganja i razvojni odabiri koji se ne temelje na informiranosti o učincima klimatskih promjena na porast rizika povećavaju ranjivost zajednica na katastrofe, ističu u Ravnateljstvu civilne zaštite. Gradske uprave su stoga dužne su prepoznavati, procjenjivati i jačati otpornost najranjivijih dijelova svojih gradova – najčešće prekomjerno betoniziranih kvartova, a ne ih pogrešnim preventivnim rješenjima činiti još ranjivijima.

Zelena infrastruktura

Globalna zajednica i EU decidirano zagovaraju rješenja koja se temelje na razumijevanju

prednosti koje priroda pruža ljudskom društvu te potiču integraciju tih „zelenih“ rješenja u lokalne strategije smanjenja rizika od katastrofa, kao i lokalne strategije prilagodbe klimatskim promjenama. Prekretnica u valorizaciji rješenja temeljenih na prirodi u upravljanju rizicima dogodila se 2015. godine, kada su donijeti globalni sporazumi poput Okvira iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa 2015.-2030., Pariškog sporazuma, Konvencije o biološkoj raznolikosti i Agende 2030 za održivi razvoj, smatrajući da se očuvanjem i održivim upravljanjem ekosustavima dugoročno smanjuju rizici, uz istovremeno pružanje brojnih dobrobiti za ljude i biološku raznolikost. Osim što jača otpornost zajednice na klimatske promjene, zelena infrastruktura ublažava djelovanje klimatskih promjena pohranjivanjem CO₂ u biomasu i tlo te smanjenjem direktne (smanjenje emisije stakleničkih plinova u zgradarstvu i infrastrukturi) i indirektna (smanjenje učinka urbanih toplinskih otoka) potrebe za energijom. Uključivanjem prirodnih rješenja u dugoročno prostorno planiranje i razvojne procese koji se vode ciljevima smanjenja rizika od katastrofa i prilagodbe klimatskim promjenama, zelene i plave površine postaju trajna, estetska te društveno i ekonomski korisna značajka gradskih područja, kojom se jača otpornost na katastrofe i stvara sklad i bolja povezanost ljudi, okoliša i održivog gospodarskog razvoja, ističe Ravnateljstvo civilne zaštite.

Izvor: ekovjesnik.hr